

Gemeente van Christus,

In het jaar 70 schreef Mattheüs zijn evangelie. Hij richtte zich vooral tot de kleine eerste christengemeenten die sterk Joods waren gebleven. Het evangelieverhaal dat wij hoorden is een overbekend verhaal. Het was eerder, en korter, in het Markus evangelie verschenen, en, later, zou het voorkomen in het Johannes-evangelie. De arts en evangelist Lukas kon er niet veel mee en zodoende kunnen we bij Lukas dit verhaal van Jezus rondgaande over het meer van Galilea niet vinden. Boekenvol zijn er over geschreven. Kunnen wij er wat mee; want wij zijn rationeel, realistisch, geworden, we zijn gepokt en gemazeld door secularisatie en weten toch in wezen wel beter, want dit heeft toch niet gekund, dit kan niet en dit zal nooit kunnen: een lopen over water? Dat is toch zotteklap!? Of is het een wonder, een boven-wonder, dat die twee, Jezus en iets korter Petrus, over water lopen konden?...Het lijkt een bijna surrealistisch verhaal, MAAR Mattheüs heeft het niet voor niets opgeschreven; dat moge voor ons de reden zijn om, onderweg naar het einde van dit kerkelijk jaar, in onze tijd met ander wereldbeeld dit verhaal nader te bezien.

Allereerst: na het vertellen van gelijkenissen en de eerste wonderbare spijziging werd het Jezus teveel. Een schare, massa mensen bleef zich aan Hem opdringen. Jezus besloot daarom orde op zaken te stellen, wat aan management te doen – zouden we vandaag de dag zeggen. Ter plekke bij dat meer van Galilea, stuurde Jezus Zijn discipelen in hun schip. Zo begint ons verhaal. Jezus wilde dat zij op eigen kracht Hem vooruit zouden varen naar de overkant. Hierna stuurde Jezus ook de massa weg, en had Hij er behoefte aan om op Zichzelf te zijn, alleen, in gebed, op een berg, die uitzag op dat donker wordende meer van Galilea. De berg is in de Bijbel bij uitstek de ontmoetingsplaats met God. Jezus zou in lijn van de grote profeten – dat kwam bij het Joodse lezerspubliek goed over – daar ook zijn om te mediteren. De berg is een stuk verheven aarde, die als laatste de

duisternis van de nacht over zich laat komen, en daar, precies daar, gaat Jezus, *Licht* in de duisternis, in gebed voor die aarde...;

En die aarde rond dat meer heeft de wind niet mee, eerder tegen, en nu gaan in ons verhaal werkelijkheid en symboliek als het ware door elkaar heen vloeien. Wolken komen op. Boven een meer kan dit plotsklaps gebeuren, een soort ‘bise noir’: bedreigende wolken, die een scherpe tegenwind, zo niet hevige storm aankondigen. Jezus, die kennelijk vanaf de berg toch Zijn vooruitgestuurde discipelen voortdurend in de gaten hield, zag hen op afstand in toenemende mate zich aftobben. En, even tussendoor: dat mag in hoop en vertrouwen ook voor ons vandaag gelden bij alles waarover wij ons aftobben: over het wel en wee van de aarde, ons leven met alle gebeurtenissen daarin. Je kunt je in je getob eenzaam voelen, geïsoleerd, ja afgescheiden van een nabijheid van de Heer. Ons verhaal zegt echter dat op afstand blijkt dat er toch Eén Heer is die ziet hoe wij ons aftobben binnen onze eigen aardse kaders. Heel bijzonder!

Hoe het ook zij, die boot met die discipelen erin móest naar de overkant, maar zij werden geteisterd door tegenwind, daar in de nacht, in de volle duisternis; zij voelden zich van God, Jezus en alles verlaten op dat eens zo kalme meer dat kolkte als een ware zee. En, gemeente, al deze begrippen ‘nacht’, ‘duisternis’, ‘tegenwind’ maar vooral het woord ‘zee’ duidt tevens op krachten en machten van chaos, angst, verderf, strijd, ziekte, ondergang. Daar gaat het in dit verhaal primair om, daar dobberden die discipelen op, ...en: dobberen ook wij daar niet op? Alleen benoemen we die krachten en machten misschien wat anders. Kennen ook wij niet krachten en machten die ons teisteren? Schreeuwen machten en krachten van wanhoop, oorlog, terreur in de wereld niet als een angstkreet in de nacht? Kolkte liefdeloosheid en geweld niet om ons heen, op televisie, op straat, in familie en gezin, of in de omgang met de aarde? ...En dan, dan zit die Heer daar ‘rustig’ op die berg dit getob slechts gade te slaan?

Maar nee, Mattheüs schrijft verder en dan komt het tweede: *juist* op dat meest duistere uur, wanneer de nacht alleen nog maar kan overgaan naar de eerste

schemering, wanneer eerste bewegingen gaan ontstaan om op te staan, komt Jezus zichtbaar naar die zich aftobbende discipelen toe, rondgaande over die zee – ‘thalassa’ in het Grieks –; Jezus, in eigen werkelijkheid en als symbool, met al die krachten en machten van chaos, dood, angst, verderf, strijd, ziekte, ondergang onder Zijn voeten.

Gemeente, uiteraard herinnert u zich nog levendig uit uw middelbare schooltijd de verhalen over een Perzische koning Xerxes Ahasveros, 5 e eeuw voor Christus, die men om zijn roem en grootheid te beschrijven ook over het water liet lopen, en binnen een andere cultuur had men dit over water lopen van Boeddha ook al beweerd, maar dan waren het altijd meditatieve handelingen. In ons evangelieverhaal betreft het echter geen meditatieve of bovennatuurlijke ingreep, maar gaat het om hoop en vertrouwen in aanwezigheid van een helende Meester, een Heiland, Jezus, die geen afstand neemt van mensen zoals Zijn discipelen of jullie. Jezus loopt er niet op, maar gaat er boven, gaat rond, baant Zich een weg – zelfs over een onbegaanbare zee – om mensen zoals Zijn discipelen en ons te bevrijden van die duistere krachten en machten. Het lijkt wel een exodus, een uit- of doortocht, en, merkwaardig, ten tijde van de Exodus uit Egypte: daar moest op andere wijze de zee ook al wijken voor de bevrijding van brute krachten en machten.

MAAR, deze duiding zagen de discipelen niet, in ons verhaal, want in wanhoop en wantrouwen is het moeilijk geloven, en zo is de reactie van de discipelen typisch menselijk: met verbijstering zeiden zij over Jezus: het is een spook! Het spookt hier! Ja, de invloed van de krachten en machten van chaos, dood, angst, ondergang, strijd, ziekte en verderf kunnen zo groot worden dat in tijden van nood zowel het geloof, maar ook het ongeloof er aan gaan en alleen enge vrees overblijft. Vrees voor het onbekende, vrees voor angst, vrees voor de situatie waarin we verzeild zijn geraakt. Die vrees benoemt de aanwezigheid van Jezus nu met ‘spook’. We zien dat de discipelen door die vrees het woord niet kunnen nemen – vrees verlamt; je wordt er sprakeloos van – maar we zien ook dat Jezus

het eerste woord neemt en spreekt: ‘houdt goede moed’, zegt Hij – en: ‘Ik ben het’. De afstand die was ontstaan tussen Jezus op de berg en de op zee in nood verkerende discipelen werd overbrugd. En dit alles dankzij het initiatief van Jezus. Zo is God-met-ons in Jezus – Immanuël - , wil bij mensen in hun eigen bestaan er zijn, in hun nood en vreugde, bij de discipelen, bij jullie en bij mij; en dan niet als een of ander spook, maar als Degene die in liefde en gerechtigheid mensen nabij is en inleidt tot de wereld van God; Jezus, Degene, die toont hoe die duistere krachten en machten het niet zullen kunnen volhouden tegenover deze God’s liefde en gerechtigheid. Paulus schreef het al mooi aan de Romeinen: ‘want ik ben verzekerd, dat noch dood noch leven, noch engelen noch machten, noch heden noch toekomst, noch krachten, noch hoogte noch diepte, noch enig ander schepsel ons zal kunnen scheiden van de liefde Gods, welke is in Christus Jezus, onze Heer’: Dáarmee mogen we leven, hoe moeilijk dit ook kan zijn. En, gemeente, Jezus voegt toe: ‘weest niet bevreesd!’. Zelfs in de grootste nood hoeft de vrees niet toe te slaan, omdat de aanwezigheid van God garandeert dat er land in zicht komt, dat er overkant is, dat er toekomst is, dat dood wegvalt bij leven, dat zorg en verdriet zullen verdwijnen, dat ziekten, oorlog, terreur en ellende niet tot God’s uiteindelijke wereld behoren ondanks dat die nu wel in onze wereld woeden. Vrees niet voor deze aanwezigheid van jullie Heer in jullie wereld! Hoe moeilijk dit is blijkt in ons verhaal uit de houding van Petrus. Petrus zegt als enige, en hij waagt het toch maar: ‘als U het bent, beveel mij dan tot U te komen over het water’, waarop Jezus Petrus uitnodigt en zegt: ‘Kom’. Petrus, hij gaat, niet, zo spelt Mattheüs, over de ‘thalassa’, de ‘zee’, maar wel over de ‘wateren’, een nuance die aangeeft dat Petrus wel enkele stappen in de Naam van Jezus over die ‘zee’ van duistere krachten en machten kan zetten, maar als mens er snel door opgezogen wordt. En zo toont ons verhaal: vrees wint het van geloof; dreigend water blijft over; en, niet ongeloof van geloof, neen de vrees, de menselijke angst pakt Petrus. Petrus is er nog niet; wij zijn er nog niet; want chaos, strijd, angsten, ondergang, zorgen en ziekten blijven hun werk doen. Zij kunnen ons zelfs maken tot

kleingelovigen. Als Petrus zinken we er in weg, en dan kan je misschien alleen nog net als Petrus roepen: ‘Here, red mij!’ Petrus en de mens, wij, we kunnen vaak niet anders dan kleingelovige zijn, maar we mogen wel uitgroeien tot ‘grootgelovige’ met vertrouwen in de nabijheid van deze Heer, want...Jezus redt, schrijft ons verhaal.

En dan komt het laatste. Heel subtiel wordt naar het einde toegewerkt: beiden, Jezus en Petrus, vrienden voor het leven, beiden gaan over de ‘zee’ – niet ‘wateren’! –naar de boot om daar in te klimmen. Jezus klimt vanuit Zijn werkelijkheid terug in de menselijke werkelijkheid. Het wordt duidelijker: er wordt geen punt achter ons bestaan gezet, maar wel een komma; Jezus geeft hoop dat we er boven op komen, boven die krachten en machten, en Hij geeft vertrouwen dat we samen mogen gaan op God’s toekomst – de overkant – af! Daar wordt het windstil, worden wij windstil van... En die in de boot waren, vielen voor Hem neer en zeiden: ‘Waarlijk Gij zijt Gods Zoon!’ En zo voeren zij tezamen weg – niet ‘sur-realistisch, maar ‘deo-realistisch’ – wèg vanuit duisternis naar licht, de morgen, vanuit zorgen, angst, verdriet naar liefde, vrede, troost ...houdt moed, weest niet bevreesd, ook jullie allen midden in onze wereld van vandaag!

O kom, Immanuël. Amen.